

06 września 2016 r.

WOOS.410.128.2016.MT

Wójt Gminy Lubawa

Opinia

Na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z 26 sierpnia 2016 r., znak: GKIZP.671.01.2016 (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 29.08.2016 r.) przedłożonego przez Wójta Gminy Lubawa, w sprawie wydania opinii, wymaganej w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, po przeanalizowaniu projektu dokumentu:

projekt „Strategii Rozwoju Gminy Lubawa na lata 2016-2025”

wraz z **Prognozą oddziaływania na środowisko**, wykonaną w sierpniu 2016 r., stosownie do jej wcześniejszego uzgodnienia (pismo RDOŚ w Olsztynie z 11 maja 2016 r., znak: WOOS.411.65.2016.MT), przedkłada następującą opinię:

Strategia jako dokument wyznacza kierunek i zakres działania, który gmina zamierza przyjąć i realizować poprzez ustawiczny rozwój w stosunkowo długim terminie, aby skutecznie osiągnąć założone cele. Zawarte w Strategii zadania powinny stawiać za cel przede wszystkim dążenie do zrównoważonego rozwoju gminy, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania równowagi środowiska naturalnego oraz jego ochrony.

Strategia jest efektem współpracy samorządu lokalnego z mieszkańcami, przedsiębiorcami, instytucjami, organizacjami działającymi na jej terenie, którzy w partnerstwie dążą do osiągnięcia stawianych celów i założeń. Obejmuje wiele dziedzin życia społecznego oraz gospodarczego, dlatego też powinna stanowić bazę odniesienia dla innych strategii, planów i programów, opracowywanych przez samorządy, co podkreśla kluczową rolę i znaczenie tego dokumentu w rozwoju gminy. Przesłankami formalno-prawnymi, uzasadniającymi potrzebę opracowania dokumentów strategicznych na poziomie jednostek samorządu terytorialnego JST, są między innymi dokumenty opracowywane na poziomie europejskim, np. Europa 2020, krajowym - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r., Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) i regionalnym - Strategia rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025. W związku z aktualizacją dokumentów wyższego szczebla, na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim, zaistniała potrzeba przyjęcia spójnego horyzontu czasowego strategii rozwoju gminy - minimum do roku 2020, obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj.2014-2020) oraz przyjęcie horyzontu zbieżnego z horyzontem krajowej i regionalnej strategii rozwoju. Przy opracowywaniu Strategii wybrano metodę ekspercko-partnerską, z wykorzystaniem spotkań warsztatowych oraz ankiet.

W tym miejscu należy też zaznaczyć, że zgodnie z nowym podejściem do polityki ochrony środowiska, definiowanej jako zespół działań, mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju - powinna być ona prowadzona na **podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych**, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383). Wymóg powyższy wynika z obowiązku nałożonego w Dziale III art. 13-18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Zmiana cytowanej ustawy dokonana została ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1101). O wzajemnym powiązaniu Strategii oraz środowiska świadczyć może też zapis „*polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.*”

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

EMAS

Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
PL 2.28-002-73

ul. Dworcowa 60. 10-437 Olsztyn. tel.: 89 537-21-00. fax: 89 527-04-23.

Przedłożony dokument spełnia kryteria formalne oraz co do zasady merytoryczne, wymagane dla dokumentów o charakterze strategicznym, tj.:

- przedstawia przesłanki, uzasadnienie potrzeby oraz metodologię opracowania dokumentu (planowanie działań, prace przygotowawcze),
- dokonuje **diagnozy** sytuacji,
- przedstawia **wizję/misję**, główne **cele strategiczne i podporządkowane mu cele szczegółowe/operacyjne/kierunki działań/działania/zadania**.
- wykorzystuje skuteczne metody analiz, w celu sporządzenia zestawienia czynników wewnętrznych, odnoszących się do celów strategicznych (mocne i słabe strony) oraz uwarunkowań zewnętrznych (szanse i zagrożenia).

W celu uzyskania właściwej kontroli nad procesem wdrażania i weryfikacji postępów, konieczne jest wprowadzenie zasad **monitoringu**, którego celem jest uzyskanie konkretnych mierników osiągnięcia założonych celów. **Monitoring oraz ewaluacja**, stanowią dwa bardzo ważne składniki zarządzania realizacją Strategii, a także integralną część procesu zarządzania z wykorzystaniem środków unijnych. Nadzór nad przebiegiem i prawidłowością realizacji powinien spoczywać na wyznaczonym podmiocie, np. na *Komitecie Monitorującym* lub też *Zespole zadaniowym ds. realizacji Strategii*. W Strategii należy też założyć, przygotowanie okresowych raportów (np. raport roczny, zawierający **wskaźniki** kontekstowe realizacji Strategii, dotyczący roku poprzedniego, z uwzględnieniem poprzednich lat realizacji Strategii).

Monitoring wdrażania Strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. W tym celu, w niniejszej Strategii rekomenduje się powołanie **zespołu**, którego głównym, wykonywanym cyklicznie zadaniem będzie monitoring wdrażania strategii, który należy przeprowadzać nie rzadziej niż raz na dwa lata. Do zadań zespołu należy zatem:

- kontrola procesu wdrażania Strategii i weryfikacja poszczególnych zadań i kierunków działania;
- ocena efektów wdrożenia Strategii i finansowych relacji z budżetem gminy.

Zagadnienie to omówiono szczegółowo w rozdziale 3.4., zawierającym propozycje w zakresie monitorowania i oceny Strategii z uwzględnieniem odpowiednich **wskaźników** dla poszczególnych celów.

Projektowany dokument zawiera 3 główne rozdziały tematyczne, podzielone na poszczególne merytoryczne podrozdziały, których treść uzupełniają odpowiednie rysunki i wykresy.

Omówiono też metodologię opracowania oraz uspołecznienie Strategii i partycypację społeczną. Załączono zawiadomienie o przystąpieniu do konsultacji społecznych oraz zarządzenie Wójta Gminy w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych, których przedmiotem pozostają: projekt strategii oraz prognoza.

W dokumencie wyodrębniono następujące zasadnicze punkty:

- wprowadzenie (ramy aksjologiczne polityki rozwoju, metodyka i przebieg procesu planowania strategicznego),
- diagnoza stanu i potencjału rozwojowego Gminy Lubawa (ogólna charakterystyka gminy, uwarunkowania środowiskowe i przestrzenne, gospodarka komunalna w tym wodno-ściekowa oraz gospodarka odpadami komunalnymi),
- podsumowanie diagnozy stanu,
- długoterminowy plan rozwoju gminy Lubawa (wizja i główne cele rozwoju gminy, plan operacyjny, cele operacyjne i kierunki działań, priorytety),
- warunki skutecznej realizacji celów i działań,
- koordynacja i monitoring wdrażania strategii,
- główne źródła finansowania.

Jako *załącznik* dołączono *wykaz dróg lokalnych na terenie Gminy Lubawa*.

W wyniku realizacji Strategii powinny nastąpić istotne zmiany przestrzenne, społeczne, gospodarcze, a także zmiany w dziedzinie infrastruktury. Nadrzędnym celem niniejszej Strategii jest zapewnienie gminie konkurencyjnej pozycji w regionie, przy wykorzystaniu mocnych stron oraz szans wynikających z geograficznego położenia, potencjału, tradycji, walorów środowiskowych oraz uwarunkowań historycznych i kulturowych.

Strategia analizuje czynniki decydujące o rozwoju gminy, uwzględnia problemy oraz zmianę okoliczności zewnętrznych i uwarunkowań wpływających na możliwość realizacji zawartych w niej zapisów i postanowień. Strategia niniejsza posłuży realizacji misji i wizji, wdrażanej poprzez przyjęte cele strategiczne.

W strategii przeanalizowano również zgodność z pozostałymi dokumentami opracowanymi na potrzeby gminy, w tym:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubawa, przyjęte Uchwałą Nr XXIV/166/13 Rady Gminy Lubawa z dnia 29 maja 2013 r.,
- założeniami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Lubawa na lata 2012-2027, stanowiące załącznik do uchwały Nr XIX/120/12 Rady Gminy, Lubawa z dnia 31 października 2012 r.,
- Programem ochrony środowiska dla Gminy Lubawa na lata 2004-2010 z perspektywą na lata 2011-2020, zatwierdzony Uchwałą Nr XIX/98/04 Rady Gminy Lubawa z dnia 30 września 2004 r.,
- Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Lubawa na lata 2016-2021, przyjęta Uchwałą Nr XIII/62/2015 Rady Gminy Lubawa z dnia 30 grudnia 2015 r.,
- Planami odnowy miejscowości uchwalonymi dla następujących miejscowości: Byszwałd, Grabowo, Kazanice, Łążyn, Prątnica, Rożental, Samplawa, Targowisko Dolne, Wałdyki, Złotowo,
- Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Lubawa.

Uwarunkowania **środowiskowe** i przestrzenne gminy omówiono w rozdziale 2.2. w którym dokonano opisu zasobów naturalnych, w tym również form ochrony przyrody.

Z punktu widzenia tutejszego organu, bardzo istotnym uwarunkowaniem jest obecność na terenie gminy elektrowni wiatrowych: z informacji zawartych w projekcie dokumentu wynika, że na terenie Gminy ulokowanych jest 11 elektrowni wiatrowych o mocy większej niż 40 kW. Znajdują się one w obrębie miejscowości: Losy i Byszwałd (4 instalacje), Rożental (3), Rakowice oraz Targowisko (po 2 elektrownie wiatrowe). Ponadto projektowane jest stworzenie 9 kolejnych siłowni (zostały już wydane pozwolenia na budowę lub procedura jest w trakcie). Planowane lokalizacje to obręb: Omule, Szczepankowo i Łążyn (4 elektrownie), Targowisko (3) oraz Kazanice i Rożental (2). Jak wskazano, niniejsza strategia nie zakłada dalszego rozwoju tej formy OZE na terenie gminy, z uwagi na jej możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko, zdrowie ludzi i zwierząt oraz wiążące się z nią kontrowersje. Istotną szansą rozwojową może stać się natomiast wykorzystanie przez społeczeństwo i gospodarkę innych źródeł energii odnawialnej, w tym opartych o biomasę i biogaz³⁴, jak również energię słoneczną i wiatrową (w formie mikroinstalacji działających na zasadach prosumenckich).

Analiza sytuacji w większości gmin województwa ewidentnie wskazuje, że oprócz licznych atutów, występuje też szereg **problemów**, wymagających rozwiązania oraz **podjęcia określonych działań naprawczych i prewencyjnych**.

Wśród nich zidentyfikowano, między innymi następujące:

- w odniesieniu do Gminy Lubawa bardzo istotnym problemem jest **brak mpzp** dla większości terenów gminnych, co z pewnością utrudnia realizację inwestycji; miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które stanowią akty prawa miejscowego określające przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego, pokryte są 143 ha, czyli **niecały 1%** powierzchni Gminy Lubawa. Planów miejscowych jest 16, są one cząstkowe, obejmują niewielkie obszary,
- nie istnieje centralny system ciepłowniczy oraz nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze; gospodarka cieplna oparta często na kotłowniach lokalnych i indywidualnych źródłach ciepła, występują nieefektywne systemy grzewcze, niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, co wpływa negatywnie na stan powietrza atmosferycznego,
- nienajlepszy stan dróg powiatowych i gminnych,
- narastający hałas komunikacyjny,
- szkodliwy wpływ na czystość powietrza, wód i gleb mają przede wszystkim działalność rolnicza, przemysłowa, gospodarka komunalno-mieszkaniowa, a także transport drogowy (ze względu na dynamiczny przyrost liczby poruszających się pojazdów samochodowych z silnikami spalinowymi),
- stosunkowo niski poziom skanalizowania (mieszkańcy gminy korzystają ze zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych),
- wyzwania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz redukcji niskiej emisji, powodowanej głównie przez ruch samochodowy, indywidualne kotłownie, w

których spalane jest paliwo niskiej jakości lub odpady komunalne oraz emisje przemysłowe (źródła emisji znajdujące się na wysokości nie większej niż 40 m),

- brak opracowanych istotnych dla gminy dokumentów, np. planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu opieki nad zabytkami; obowiązujący program ochrony środowiska był przyjęty w 2004 roku, zatem nie jest on aktualny.

W aspekcie wyników analizy można stwierdzić, że problemem gminy pozostaje z pewnością niedostateczny stan infrastruktury technicznej, służącej między innymi ochronie środowiska, w tym również zły stan dróg powiatowych i gminnych.

Spośród zaproponowanych celów strategicznych i kierunków działań, tutejszy organ zwrócił uwagę na te, których realizacja związana jest ze środowiskiem i powinna wpłynąć pozytywnie na jego stan. Gmina zamierza bowiem oprzeć zrównoważony rozwój na **celu głównym, którym jest trwały i zrównoważony rozwój zgodny z wymaganiami środowiska (...)**;

W ramach celu głównego realizowane będą cele szczegółowe. Jednym z nich, najbardziej istotnym z punktu widzenia RDOŚ jest cel szczegółowy 2: *zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych gminy oraz poprawa jakości środowiska naturalnego w gminie.*

Infrastruktura i środowisko mieści się także w części operacyjnej strategii oraz przyjętych do realizacji celach operacyjnych, np.:

- Cel operacyjny I.2. Utrzymanie dotychczasowego stanu zaopatrzenia w wodę oraz zwiększenie odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej;
- Cel operacyjny I.3. Wzmocnienie działań inwestycyjnych sprzyjających redukcji zużycia energii oraz niskiej emisji w sektorze publicznym i prywatnym.

W Priorytecie II Środowisko, uwzględniono:

- Cel operacyjny II.1. Zmiana świadomości, postaw i zachowań społecznych w kierunku prośrodowiskowym,
- Cel operacyjny II.2. Zmniejszenie presji działalności ludzkiej na środowisko, w szczególności w zakresie powstawania odpadów i zanieczyszczeń oraz hałasu;
- Cel operacyjny II.3. Włączenie gminy w realizację strategii i planów adaptacji do zmian klimatu.

Pozytywnie należy ocenić fakt, że w celach i priorytetach strategicznych, uwzględniono środowisko, co świadczy o woli poprawy stanu środowiska naturalnego oraz jest wyrazem troski o środowisko naturalne i ograniczenie niskiej emisji.

Dla realizacji celów zaproponowano w ramach **celów operacyjnych kierunki działań** oraz **określone działania**, odpowiednio dla realizacji przyjętych celów.

Analizując zapisy Strategii należy zauważyć, że:

- problematyka **środowiskowa** jest obecna w dokumencie w sposób bezpośredni w przyjętych celach strategicznych i operacyjnych, co należy ocenić pozytywnie,
- pośrednio ochronie środowiska posłużą również działania zawarte w pozostałych celach, w szczególności w *priorytecie Infrastruktura*, np. poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, technicznej, energetycznej, drogowej (sprzyjająca ograniczeniu np. hałasu komunikacyjnego), a także w celu i kierunkach działań, który uwzględnia uporządkowanie gospodarki funkcjonalno-przestrzennej, tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dla terenów rozwojowych/inwestycyjnych.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko jednym z etapów przeprowadzenia strategicznej OOS jest opracowanie **Prognozy** oddziaływania na środowisko. Stosownie do brzmienia art. 46 pkt 1 powyższej ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wymagają projekty: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz **strategii rozwoju regionalnego**. Zatem, ustawodawca założył, co do zasady konieczność przeprowadzenia procedury oceny strategicznej, w odniesieniu do wymienionych dokumentów. Wymienione w projekcie Strategii działania, zwłaszcza w dziedzinie infrastrukturalnej (niejednokrotnie z wykorzystaniem nowych, innowacyjnych technologii), posiadają ewidentny związek ze środowiskiem, zatem postanowienia zawarte w tym dokumencie stwarzają możliwość oddziaływania na wszystkie jego aspekty oraz mogą stwarzać **ramy** do późniejszej realizacji **przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko lub też realizacja postanowień analizowanego dokumentu może**

spowodować znaczące oddziaływanie na to środowisko. Realizacja wszystkich celów będzie następowała poprzez skonkretyzowane zadania i działania, zmierzające do wykonania poszczególnych projektów/przedsięwzięć.

Analizując Prognozę, można stwierdzić, że wypełnia kryteria formalne, natomiast niektóre zagadnienia merytoryczne nałożone w art. 51 ust. 2 ww. ustawy w zakresie zawartości prognozy oraz wcześniejszego uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, zostały w niektórych aspektach (szczególnie dotyczących zagadnień przyrodniczych) wypełnione na poziomie dość ogólnym.

W Prognozie oceniono też zgodność celów z innymi dokumentami, opracowywanymi na różnym szczeblu administracyjnym i o różnym zasięgu działania. Dokonano analizy porównawczej celów przyjętych przez gminę z priorytetami, celami, wizją i misją - przyjętymi w dokumentach na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym.

Realizacja celów zawartych w Strategii, zazwyczaj stanowi trudne wyzwanie dla wszystkich podmiotów uczestniczących w procesie, szczególnie dla inwestorów, ponieważ umiejętne i zgodne z wymaganiami prawa pogodzenie zamierzeń (aczkolwiek nie niemożliwe) wymaga ogromnej odpowiedzialności w procesie przygotowania inwestycji, począwszy od etapu planowania do momentu jej eksploatacji i użytkowania. Niejednokrotnie, w celu zachowania wszystkich wymogów prawa, niezbędne są również odpowiednie nakłady finansowe, które skutecznie zabezpieczą środowisko przed negatywnym oddziaływaniem. Największe potencjalne oddziaływanie na środowisko w tym obszarze wiąże się z realizacją inwestycji infrastrukturalnych, w tym drogowych: rozbudowa i modernizacja sieci dróg.

W tym miejscu, tutejszy organ zwraca uwagę, na ogromne znaczenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jako aktów prawa miejscowego, bowiem już na tym etapie Rada Gminy decyduje o sposobie przyszłego zagospodarowania i przeznaczenia terenów na określone cele. W planach następuje również zabezpieczenie środowiska przyrodniczego, poprzez odpowiednie ukształtowanie zapisów, zezwalających lub zakazujących określonych działań w obrębie poszczególnych terenów (np. zakaz wycinki drzew i zakrzaczeń, lokalizacji obiektów budowlanych w 100 metrowej strefie zbiorników wodnych, zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych, zmiany stosunków wodnych, trwałego zniekształcenia rzeźby terenu, zakaz niszczenia siedlisk itp.).

Przyjęte w Strategii kierunki, muszą przede wszystkim uwzględniać **rozwój w równowadze ze środowiskiem**. Polityka rozwoju gminy, powinna zatem dokonywać się przy poszanowaniu wartości środowiska przyrodniczego. Racjonalna i zrównoważona gospodarka zasobami ma zasadnicze znaczenie w ustalaniu celów Strategii, zwłaszcza w odniesieniu do gminy, która posiada cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe. W realizacji Strategii należy uwzględniać działania na rzecz realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, przystosowanie do zmian klimatu oraz ochronę różnorodności biologicznej. Dlatego, tak ważne jest, aby przy tworzeniu profesjonalnej oferty rozwoju w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe, **uwzględniano środowisko oraz jego należytą ochronę**. Należy zaznaczyć, że wymienione kierunki nie służą ochronie środowiska, jako cel sam w sobie, a jedynie jako baza do rozwoju inwestycji. Zasoby przyrody nie powinny być traktowane wyłącznie jako przestrzenne walory lokalizacyjne, służące do zagospodarowania w celach rozwoju określonych funkcji. Strategia nie może być zatem ukierunkowana wyłącznie na cele ekonomiczne (inwestycyjne i gospodarcze), na co szczególnie należy zwracać uwagę przy lokalizowaniu inwestycji oraz przy opracowywaniu dokumentów planistycznych w gminie. Każdy z celów będzie realizowany poprzez działania, w ramach których powstaną konkretne przedsięwzięcia, w odniesieniu do których, zgodnie z wymaganiami prawa, najczęściej przeprowadzane jest postępowanie w sprawie oceny jego oddziaływania na środowisko. W ramach tej procedury, opracowywany jest raport oddziaływania na środowisko, którego zadaniem jest wykazanie w sposób szczegółowy i jednoznaczny, jaki faktyczny wpływ na środowisko będzie wiązał się z późniejszą ich realizacją i eksploatacją. Pozwala to na zagwarantowanie ochrony środowiska przyrodniczego w przypadku, jeśli dokument strategiczny, z uwagi na duży stopień ogólności (wynikający z jego charakteru) nie daje możliwości dokładnej oceny skali oddziaływania. Na terenie gminy istnieje szereg problemów, w tym również środowiskowych, wśród których najistotniejsze to: presja inwestorów, urbanizacja na terenach cennych przyrodniczo, degradacja naturalnego krajobrazu, niska emisja, narastający hałas, w tym komunikacyjny i inne. Rozwiązanie powyższych problemów będzie możliwe tylko dzięki ich właściwemu zdiagnozowaniu, ustaleniu celów i priorytetów, następnie zaplanowaniu i usystematyzowaniu konkretnych działań i zadań do

realizacji. Wszystkie te elementy zostały ujęte w dokumencie strategicznym, zaś skutki z nich wynikające dla środowiska, oceniono w Prognozie.

UWAGI:

W ocenie tutejszego organu, w Prognozie/odpowiednio w dokumencie, należy zweryfikować niektóre kwestie oraz wskazane byłoby uwzględnić następujące sugestie i uwagi:

- 1) należy przede wszystkim wskazać na potrzebę aktualizacji (lub opracowania nowych) dokumentów, w szczególności Programu ochrony środowiska oraz PGN; wydaje się to niezbędne w celu realizacji celów Strategii w zakresie poprawy stanu środowiska;
- 2) w rozdziale 2.2 *uwarunkowania środowiskowe i przestrzenne* odniesiono się między innymi do form ochrony przyrody, ograniczając się przede wszystkim do wymienienia ich nazw, ewentualnie celów i przedmiotów ochrony oraz wybiórczo wymieniono niektóre zakazy; wskazane byłoby w odniesieniu do **formy ochrony przyrody**, o których mowa w art. 6 ustawy o ochronie przyrody, wymienić wszystkie **zakazy**, jakie ustanowiono w stosunku do tych form; w odniesieniu do obszarów Natura 2000 uwzględnić także **plany ochrony oraz plany zadań ochronnych**, wydawane w formie zarządzenia RDOŚ (o ile zostały ustanowione lub są w fazie projektów); powyższe informacje mają zasadnicze znaczenie dla projektowanych inwestycji, potencjalnych inwestorów, przedsiębiorców, a przede wszystkim opracowywanych dokumentów planistycznych (studium, mpzp), ponieważ wpływają bezpośrednio na możliwości i warunki realizacji wszelkich przedsięwzięć na tych terenach; w tym zakresie niezbędne jest **uzupełnić odpowiedni** rozdział Prognozy (strona nr 36);
- 3) w Prognozie poprawić błędnie podane akty prawne dotyczące utworzenia form ochrony przyrody:
  - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy – wyznaczony został Uchwałą nr VIII/205/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy;
- 4) Prognozę uzupełnić:
  - o **ochronę gatunkową**: omawiając zagadnienie ochrony gatunkowej, oprócz ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015, poz.1651 ze zm.) należałoby wskazać rozporządzenia wykonawcze, w szczególności:
    - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348),
    - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
    - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- 5) odpowiednie rozdziały dotyczące odpadów należałoby również uzupełnić o informację, w jakim stopniu został już zrealizowany *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest*;
- 6) w celu strategicznym/operacyjnym w zakresie ochrony środowiska należałoby uwzględnić również
  - ochronę **różnorodności biologicznej, ochronę krajobrazu**;
  - w zakresie odpadów - budowę punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (o ile nie został dotychczas wykonany),
  - ochronę jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
- 7) wskazać na nowe uwarunkowania prawne w zakresie lokalizacji farm wiatrowych, tj. **zasady lokalizacji określone w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych** (Dz.U. 2016 r., poz. 961); zgodnie z art. 3 ww. ustawy lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zaś odległości od budynku mieszkalnego lub budynku o funkcji mieszanej zostały zapisane w art. 4;
- 8) w ocenie tutejszego organu (mimo zapisu zawartego na stronie nr 51) w dokumencie powinien być zawarty przynajmniej wstępny harmonogram realizacji Strategii;
- 9) rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy, powinien być zgodny z „Planem rozwoju sieci drogowej dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2012-2020 z perspektywą do roku 2030” (dokument opracowany przez Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie) oraz Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, przyjętym Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku;

- 10) uwzględnić podnoszenie świadomości ekologicznej wskazując wprost na **prowadzenie działań edukacyjnych** (podobnie jak w Poś); edukacją ekologiczną należy objąć mieszkańców i przedsiębiorców oraz inne podmioty i jednostki; w procesie edukacji proponuje się uwzględnić kwestie dotyczące ochrony różnorodności biologicznej, sposobów i metod ograniczenia niskiej emisji, sposobów prawidłowego postępowania z odpadami, w tym selektywną zbiórką u źródła; zagadnienie ekoedukacji dotyczy w takim samym stopniu społeczeństwo, jak również przedsiębiorców, którzy w ramach Strategii, będą realizować projekty (będące również przedsięwzięciami w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska). W działaniach tych warto byłoby również zwrócić uwagę na wdrażanie systemów zarządzania środowiskiem (w tym EMAS) oraz koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (przedsiębiorstw) CSR, według której przedsiębiorstwa na etapie budowania strategii swojego rozwoju, dobrowolnie uwzględniają interesy społeczne i **ochronę środowiska**;
- 11) rozdział dotyczący zgodności z innymi dokumentami strategicznymi uzupełnić o plan zagospodarowania przestrzennego dla województwa, przyjęty **Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku**, oraz nowy dokument, tj. KPGO – przyjęty Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (M.P. z 2016 r., poz. 784);
- 12) zasadą jest, aby w dokumentach przywoływać odpowiednie jednolite teksty ustaw, poprzez podanie odpowiednich publikatorów:
- ustawa z 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383) – strona 5 dokumentu.

Opinia niniejsza nie posiada charakteru wiążącego dla organu opracowującego projekt dokumentu, jednakże, w podsumowaniu, przygotowywanym na podstawie art. 55 ust. 3 *ustawy o udostępnianiu(...)* jest on zobowiązany uzasadnić wybór w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także przedstawić informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów.

Projekt ww. dokumentu został oceniony pod kątem formalnym oraz merytorycznym.

Uzasadnienie

Pismem z 26 sierpnia 2016 r., znak: GKIZP.671.01.2016 (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 29.08.2016 r.) przedłożonym przez Wójta Gminy Lubawa, zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie w sprawie wydania opinii, wymaganej w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu „**Strategia Rozwoju Gminy Lubawa na lata 2016-2025**”. Opinia niniejsza wymagana jest z mocy art. 54 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 zm.), na podstawie którego organ opracowujący projekt dokumentu, wymagający **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** poddaje projekt, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy.

Z mocy art. 57 ust. 2 ww. ustawy, organem opiniującym właściwym w przedmiotowej sprawie jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. W związku z powyższym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie przedkłada niniejszą opinię do wykorzystania zgodnie z art. 55.1. powyższej ustawy.

p.o. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Olsztynie
Agata Moździerz

Otrzymują: (za dowodem doręczenia) - przez e-PUAP

1. Wójt Gminy Lubawa, Fijewo 75, 14-260 Lubawa
2. aa